

ÇOCUKLARA YÖNELİK YOUTUBE VİDEOLARININ ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZ

Araştırma Makalesi

Research Article

1 ----

E-Posta

ORCID

2 ----

E-Posta

ORCID

Başvuru Tarihi / Received

Kabul Tarihi / Accepted

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesi sosyal paylaşım platformlarına duyulan ilgiyi arttırmıştır. Bu platformlarda yer alan içeriklerin henüz bilişsel gelişimini tamamlamamış çocuklar tarafından büyük ölçüde denetimsiz kullanılıyor olması olası tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Bu tehlikelerden biri, bugün Türkiye'nin en fazla kullanılan sosyal paylaşım platformu olan YouTube'da çocuğa yönelik hazırlanan ve izlenme sayısı milyonlara ulaşan animasyon videolarının çocuğun cinsel istismarını normalleştiren içerikler barındırmasıdır. Geçmişten bugüne çocuklara yönelik cinsel istismar olaylarının yaşandığı ve yaşanmaya devam ettiği günümüz dünyasında çocukların bu istismarı normalleştiren, psikososyal gelişimlerini olumsuz etkileyecek içerikler ile karşılaşmaları üzerine düşünülmesi ve çalışmalar yapılması gereken önemli bir konudur. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, YouTube'ta yer alan çocuklara yönelik animasyon videolarını çocuğun cinsel istismarı açısından incelemek ve bu videoları cinsel istismar çeşitleri üzerinden analiz etmektir. Çalışmada, YouTube videolarının niteliği, niceliği ve içerik üretme pratikleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda; incelenen animasyon videolarının %30'unun ensest, %60'ının pedofili, %40'ının erken evlilik, %20'sinin ise erken hamilelik barındırdığı, video kapak görsellerinin %40'ı, video isimlerinin ise %100'ünün çocuğa yönelik cinsel istismar içeren görsel/söz barındırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca videolarda yetişkin dünyasına ait sözlerin kullanılması ve yetişkinler tarafından yaşanan istismarın onaylanması dikkat çekmektedir. Çocukların psikososyal gelişimine zarar verebilecek, çocuğun cinsel istismarını normalleştiren sosyal medya videoları üzerine literatürde çalışmaların kısıtlı olması bu çalışmayı özgün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı, Cinsel İstismar, YouTube, Sosyal Medya.

EXAMINATION OF YOUTUBE VIDEOS FOR CHILDREN IN TERMS OF CHILD SEXUAL ABUSE

ABSTRACT

The development of new communication technologies has increased the interest in social networking platforms. The fact that the content on these playforms is used largely unsupervised by children who have not completed their cognitive development brings with it possible dangers. One of these dangers is that the animated videos prepared for children on YouTube, Turkey's most used social networking platform today, with millions of views, contain content that normalizes sexual abuse of children. In todays world, where sexual abuse against children has occurred from past to present and continues to occur, it is an important issue that needs to be thought about and studies should be conducted on children's exposure to content that normalizes this abuse and negatively affects their psychosocial development. In this regard, the aim of the study is to examine animated videos for children on YouTube in terms of child sexual abuse and to analyze them through the types of this abuse. In this study, the quality, quantity and content production practices of videos were examined. As a result of the research; 30% of the videos examined contained incest, 60% contained pedophilia, 40% contained early marriage and 20% contained early pregnancy. 40% of this video cover images and 100% of this video titles contained sexual abuse against children. It has been concluded that it contains visuals/words. In addition, videos use words from the adult world and approve the abuse experienced by adults. The limited number of studies in the literature on social media videos that can harm children's psychosocial development and normalize child sexual abuse makes this study unique.

Keywords: Child Abuse, Sexual Abuse, YouTube, Social Media.

GİRİŞ

Çocuk istismarı geçmişten bugüne farklı şekillerde yaşanan ve günümüzde de yaşanmaya devam eden bir durumdur. Buna rağmen çocukların istismardan korunmasını engelleyecek çalışmalar ancak 20. yüzyılda bazı öncü ülkeler ve sivil toplum kuruluşlarınca yapılmaya başlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2020 yılında paylaştığı rapora göre, 2019 yılında 2-17 yaşları arasındaki 1 milyara yakın çocuk fiziksel, cinsel ya da duygusal şiddete maruz bırakılmıştır (<https://www.who.int/>). Son yıllarda çocukların kolayca ve doğrudan istismara uğramasında yeni iletişim teknolojilerinin etkisinin büyük olduğunu söylemek mümkündür.

Yeni iletişim teknolojileri, bilgiye hızlı ulaşma, hayatı kolaylaştırma, sosyalleşme gibi avantajlar sağlarken bir yandan da bireylerin her türlü içeriğe kolay ulaşabilmesi, mahremiyetin ortadan kalkması gibi olumsuz durumlara yol

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

açabilmektedir. Özellikle son yıllarda, henüz fiziksel ve bilişsel gelişimlerini tamamlamamış çocukların bu teknolojilere kolay ulaşır olması onların medya içeriklerinden gelebilecek olumsuz etkilere açık olmaları sonucunu doğurmaktadır. Son yıllarda sosyal medyada yaşanan çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarında ciddi artış yaşanmış, 2022 yılında Internet Wacth Foundation (IWF) tarafından yürütülen araştırma raporuna göre, 7-10 yaş çocukların çevrimiçi ortamda müstehcen hareketlerde buldukları anları kaydetmeleri için yetişkinlerce manipüle edildiği vakaların sayısı, son altı ayda 3'te 2 oranında artış göstermiştir. Rapora göre, 2021 yılında çocuk istismarına yönelik 12 bin rapor kaydedilmiş bu kayıtlar yalnızca 2022 yılının ilk 6 ayında 20 bin olarak kayıtlara geçmiştir (<https://www.who.int/>).

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte tercih edilirliliğini arttıran sosyal paylaşım platformları, her yaştan bireyin her türlü içeriğe kolaylıkla ulaşabildiği mecralar haline gelmiştir. Çocukların sosyal öğrenmelerinde etkin bir rol oynayan bu mecralarda denetimsiz birçok içeriğin yer alması izlerkitleyi oluşturan çocukların psiko-sosyal, bilişsel ve fiziksel gelişimlerini olumsuz yönde etkileenebilmesi sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda, çocuklara yönelik istismarın yaşanmaya devam ettiği günümüz dünyasında çocuklar tarafından sıklıkla kullanılan sosyal paylaşım platformlarında çocuk istismarının çocuklara “normal” olarak sunulması çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'nin en fazla tercih edilen sosyal paylaşım platformu olan YouTube'da yer alan çocuklara yönelik animasyon videolarını çocuk istismarı açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda son dönemde milyonlarca izlenme sayısına ulaşan, çocukların ağzından kendi hikayelerinin anlatıldığı animasyon video paylaşımları yapılan 2 kanalda yer alan çocuğa yönelik cinsel istismar barındıran 10 video incelenmiştir. Çalışmada, araştırma soruları göz önünde bulundurularak tema, kategori ve kodlar belirlenmiş ve kategorilendirme işlemi ile kullanılan verilerin sistemli olması sağlanmıştır.

1. Çocuk İstismarı ve Türleri

Çocuk istismarı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından “çocuğun sağlığını, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar” olarak adlandırılmaktadır (<https://www.tb.org.tr/>). Unicef'in

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

hazırladığı “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme”ye göre, on sekiz yaşın altındaki her insan çocuk olarak kabul edilmektedir (<https://www.unicef.org/>). Bu bağlamda 18 yaş altındaki her çocuğun gelişimini olumsuz etkileyen dışarıdan gelecek her türlü davranışın çocuk istismarı olduğunu söylemek mümkündür.

Yazılı kaynaklardan elde edilen bilgilerde çocuk istismarının insanlık tarihi boyunca yaşanmış olduğuna dair kanıtlar olmasına karşın literatürde çocuk istismarı ile ilgili çalışmaların ancak son yıllarda yoğunlaştığı görülmektedir. Çocukluğun tarihine bakıldığında, çocuğun Antikçağ’da kilise tarafından günahkar olarak görüldüğü (Bumin, 1983: 12), Ortaçağ’da çocukluk olarak adlandırılan bir dönemin dahi olmadığı (Aries, 1962: 50) ve bu dönemde çocukların mal olarak görülüp, köle çocukların hayvanlar ile birlikte yaşayıp çalıştırıldığı (Elkind, 1999: 36), Osmanlı döneminde kız çocuklarının çok erken yaşta ve kendinden yaşça büyük erkeklerle evlendirildiği (Araz, 2013: 46-48) örnekleri çocuk istismarının tarih boyunca yaşandığını göstermektedir. Günümüzde çocuklara yönelik fiziksel, cinsel ya da duygusal istismar evrensel bir sorun olarak yaşanmaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü’nün 2020 yılında paylaştığı rapora göre, 2019 yılında 2-17 yaşları arasındaki 1 milyara yakın çocuk fiziksel, cinsel ya da duygusal şiddete maruz bırakılmıştır (<https://apps.who.int>).

Çocuk istismarı farklı kaynaklarda farklı başlıklar altında ele alınmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü 1999 tarihli Çocuk İstismarını Önleme İstişare Toplantısı’nda çocuklara yönelik istismarı; fiziksel istismar, duygusal ve psikolojik istismar, ihmal, cinsel istismar olarak üzere dört başlık altında toplamıştır (<https://apps.who.int>). Bu istismar türlerini kısaca tanımlamak gerekirse:

Fiziksel istismar: çocuğun ebeveyni ya da bakım veren kişi tarafından fiziksel olarak zarara uğratılması fiziksel istismar olarak tanımlanmaktadır (Polat, 2017).

Duygusal ve psikolojik istismar: Duygusal ihmali de içine alan çocuk ve gençlere toplumsal olarak psikolojik açıdan zarar veren davranışlar ve psikolojik olarak kötüye kullanma olarak tanımlanabilmektedir (Polat, 2017). Bu istismar çeşidi çocuğun ihtiyaç duyduğu ilgiden yoksun olması olarak açıklanabilmekte ve çocuğun psikososyal gelişimine zarar verebilmektedir.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

İhmal: Çocuğun ebeveyni ya da bakım veren kişi tarafından sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma gibi yaşam koşullarından noksan kalması olarak tanımlanmaktadır (<https://apps.who.int>).

Cinsel istismarı: Cinsel istismar, Engel (1991: 15) tarafından “yetişkin kimsenin kendisini ya da çocuğu cinsel olarak uyarma amacıyla yaptığı hareket”, Jarvis, Copeland ve Walton (1998) tarafından ise “cinsel temas ile bir yetişkinin 16 yaşından küçük bir kişiye cinsellik amaçlı dokunması” olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda çalışmanın odak noktasını oluşturan çocuğun cinsel istismarı konusu anlaşılabilirliğini arttırmak açısından daha geniş bir çerçevede, ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.

1.1. Çocuğun Cinsel İstismarı

Bir yetişkin veya bir çocuktan önemli ölçüde daha büyük olan kişi tarafından cinsel tatmin için yasal rıza yaşından önce bir çocukla yapılan herhangi bir faaliyet anlamına gelen çocuğun cinsel istismarı, temas ile gerçekleşirken temassız gerçekleşmesi de mümkündür. Örneğin cinsel anatominin açığa çıkması, zorla görüntülenmesi veya bir çocuğa pornografi göstermek ya da bir çocuğu pornografi yapımında kullanmak da cinsel istismar olarak adlandırılmaktadır (Johnson, 2004: 462). Çocuklara yönelik cinsel istismar her biri savunmasız olan çocukların kendini koruyacak bilinçte ve güçte olmaması ve çocuğun akıl ve ruh sağlığını etkileyerek hayat boyu derin izler bırakmasına yol açması nedeniyle en çok dikkat edilmesi gereken istismar çeşitlerinden biridir. Diğer yandan çocuklara yönelik cinsel istismar en az bildirilen istismar çeşidi olarak kayıtlara geçmiştir. Çocukların ebeveynlerinden bu istismarı saklama nedenleri; çocuğun suçu kendinde görmesi, yetişkinler tarafından suçlanacağını düşünmesi ve cinselliğin toplumda tabu olarak yer alması iken ailenin bu istismara sessiz kalma nedenleri çocuğunun adının kötüye çıkacağını düşünmeleri, çevreden utanma olarak sıralanabilmektedir.

Adalet Bakanlığı tarafından açıklanan Adli İstatistikler’e göre, 2021 yılında 20.459 çocuğun cinsel istismara uğradığı kayıtlara geçmiştir. 2022’de ise bir önceki yıla göre çocuklara yönelik cinsel istismar oranı %33 artış göstermiştir (<https://adlisicil.adalet.gov.tr/>). Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2016 tarihli verilerine göre Türkiye’de çocuk istismarıyla ilgili dava sayısı; son 10 yılda yaklaşık 3 kat artmış ve 250 bin çocuk istismara uğramıştır. 2019 verilerine göre ise suç

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

mağduru olarak gelen 206 bin 498 çocuğun %15,2'si cinsel istismar kurbanıdır (<https://data.tuik.gov.tr/>).

Cinsel istismar genellikle çocukluk döneminde görülmektedir. En yaygın olan cinsel istismar çeşidi ise ensestir. Ensest, “aile içinde çocuğa yönelebilecek her türlü cinsel istismar davranışı” olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir cinsel istismar çeşidi olan pedofili ise “aile dışından ya da tanınmayan kişiler tarafından gerçekleştirilen cinsel istismar içerikli eylemler” olarak tanımlanmaktadır (Topçu, 2009). Pedofili, “en az 6 aylık bir süre boyunca, kişide ergenlik dönemine girmemiş bir çocukla ya da çocuklarla cinsel etkinlikte bulunma ile ilgili yoğun, cinsel yönden uyarıcı fantezilerinin, cinsel dürtülerinin ya da davranışlarının yineleyici bir biçimde ortaya çıkması olarak tanımlanmıştır” (Erdoğan, 2010: 134). Cinsel istismar çeşitlerinden bir diğeri olan erken yaşta evlilik ise 17 yaşın tamamlanmasından önce, fiziksel, fizyolojik ve psikolojik açıdan evlilik ve çocuk doğurma sorumluluğu taşımaya hazır olmadan gerçekleşen evlilikler, “erken evlilik” olarak değerlendirilmektedir (<https://www.unicef.org>). Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre, 18 yaşından küçük, Türk Medeni Kanunu'na göre ise 17 yaşından küçük çocuklar evlenememektedir. TÜİK'in 2021 yılı verilerine göre, Evliliğini 18 yaşından önce yapan kadınların oranı %24,2'dir. TÜİK'in Doğum İstatistikleri verilerine göre ise 2001-2022 yılları arasında 555 bin 677 çocuk doğum yapmıştır. Yalnızca 2022 yılında 7 bin 189 çocuk doğum yapmış, bu çocukların 147'sini ise 15 yaş altı çocuklar oluşturmuştur (<https://data.tuik.gov.tr/>).

Kız çocuklarının yanı sıra erkek çocuklarının da maruz kaldığı cinsel istismar vakaları yazılı ve görsel basında sıklıkla yer almaktadır. Çocuklara yönelik istismar davalarını takip eden UCİM (Saadet Öğretmen Çocuk İstismarı ile Mücadele Derneği) gibi dernekler aracılığıyla yaşanan istismar sonrası dava süreci takip edilmekte ve bu süreç maddi ve manevi desteklenebilmektedir. Sosyal medya platformları da son yıllarda istismar haberlerinin yayılması ve istismar ile mücadelede bireylerin birbirleri ile kenetlendiği platformlar haline gelmiştir.

Günümüzde bilişsel ve fiziksel olarak kendini koruyacak güçte olmayan çocukların internet aracılığıyla kolay ulaşılabilir olması evlerinde, en güvenli oldukları

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

yerde dahi sosyal medya aracılığıyla istismara uğrayabilmeleri üzerine düşünülmesi ve daha fazla çalışma yapılarak önüne geçilmesi gereken önemli bir konudur.

2. Sosyal Medyada Çocuk İstismarı

Günümüzde internet, dünyanın dört bir yanında, her yaşta insan tarafından etkin bir şekilde kullanılmakta bu doğrultuda sosyal paylaşım platformlarının kullanıcı sayıları da her geçen gün artış göstermektedir. We Are Social ve Hootsuite'in ortak yürüttüğü, içinde Türkiye'nin de bulunduğu 42 ülkenin analizlerinin bulunduğu 2021 Ocak itibarıyla yayınlanan araştırmaya göre, 84,69 milyon nüfuslu Türkiye'nin %77,7'si yani 65,8 milyon kişi aktif bir şekilde internet kullanmaktadır. Bu kişilerin %70,8'i ise sosyal medya kullanmaktadır (<https://wearesocial.com>).

Yeni iletişim teknolojileri her ne kadar bireylere bilgiye hızlı ve kolay ulaşma avantajı sağlasa da henüz bilişsel gelişimlerini tamamlamamış olan çocuk bireylerin özellikle sosyal paylaşım platformlarında zaman geçirmeleri onların olası tehlikelerle çocukların bu teknolojiler ile erken tanışmaları ve bu teknolojiler ile fazla zaman geçirmeleri, uygunsuz içeriklere maruz kalmaları çocukların dürtü kontrolü, öz düzenleme, zihinsel esneklik, diğerlerinin düşüncelerini ve duygularını anlama becerisi gibi bilişsel işlevlerine zarar verebilmektedir (Nathanson vd 2013).

Sosyal paylaşım platformlarında yer alan içerikler ticari nedenlerden dolayı çocuk hakları ve etik konularından oldukça uzak görünmektedir. “Yeni medyaların yaygınlık kazanması, enformasyon kanallarının ve miktarının artması, ulus devletin küresel dünya düzeni çerçevesinde giderek azalan gücü, medya alanının ticarileşmesi gibi nedenlerle çocukların medyaya karşı korunması konusunda politika üretmek bir küresel sorumluluk/ zorunluluk halini almıştır” (Timisi, 2011: 142).

Günümüzde sosyal paylaşım platformlarının çocuklar tarafından kontrolsüz kullanımı ise çocukların kötü muamele ve istismar ile karşılaşması açısından istismarcılara uygun bir ortam yaratmıştır. “İnternete kolayca girilebilmesi, ucuz olması ve kişinin kimliğini gizleyebilmesi, suç fiillerine ve bunlar arasında çocuk cinsel istismarına büyük olanak ve cesaret vermiştir” (Topçu, 2009: 62). Özellikle son yıllarda sosyal medyada yaşanan çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarında ciddi artış yaşanmış, 2022 yılında Internet Wacth Foundation (IWF) tarafından yürütülen araştırma raporuna göre, 7-10 yaş çocukların çevrimiçi ortamda müstehcen

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

hareketlerde buldukları anları kaydetmeleri için yetişkinlerce manipüle edildiği vakaların sayısı, son altı ayda 3'te 2 oranında artış göstermiştir. Rapora göre, 2021 yılında çocuk istismarına yönelik 12 bin rapor kaydedilmiş bu kayıtlar yalnızca 2022 yılının ilk 6 ayında 20 bin olarak kayıtlara geçmiştir (<https://www.who.int/>).

Sosyal medya platformlarında yaşanan çocuk istismarı gazete haberlerinde de yer bulmuştur. Bu haberlerden biri 42 yaşındaki bir adamın 15 yaşındaki kız çocuğunu cinsel içerikli fotoğraf ve videolarla tacizini konu alan “15 yaşındaki çocuğa sosyal medyadan tacize tutuklama” adlı haberdir (<https://www.cnnturk.com/>). Bir diğeri ise 35 yaşındaki bir adamın çocukları sosyal medyada uygunsuz davranışları ile taciz ettiği “Sosyal medya üzerinden çocuklara cinsel istismarda bulunan zanlı tutuklandı” (<https://www.cumhuriyet.com.tr/>) haberidir.

Günümüzde çocukların istismar edildiği pek çok sosyal paylaşım platformu bulunmaktadır. Bunlardan biri ise Instagram'dır. Son yıllarda bu platformda yaşanan çocuk istismarı çalışmalarının mahremiyet ve sharenting konuları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Çocuk istismarının sıklıkla yaşandığı bir başka sosyal paylaşım platformu ise YouTube'dur. YouTube'da, yalnızca 2022 yılında yaklaşık 20 milyon kanal kapatılmış, 526 milyon video ise kaldırmıştır (<https://transparencyreport.google.com>). 2021 Ocak itibariyle Türkiye'de sosyal medya kullanıcılarının %94,5'i tarafından kullanılan YouTube, Türkiye'nin en fazla kullanılan sosyal medya platformu olarak kabul edilmektedir (<https://wearesocial.com>). YouTube, çocukların video erişimlerinde önemli bir rol oynamaktadır. 2012 yılı itibariyle Türkiye'de yerini alan YouTube'u kullanma yaş sınırı 13 olarak kabul edilmesine rağmen 13 yaş altı çocuklar kolaylıkla kanal üzerinden video izleyebilmekte, var olan kanallara abone olabilmekte ya da videolara yorum yapabilmektedir. Okuma yazma bilmeyen çocukların dahi kullandığı bu platform, farklı içeriklerde yayın yapan birçok kanala sahip olmakla birlikte çocuklara yönelik videolarda gerek eğitici gerekse olumsuz içerik barındıran geniş bir yelpazeye sahiptir. Çocukların sosyal paylaşım platformlarına kolay ulaşabilirliği beraberinde bu platformlarda yer alan video niteliklerinin sorgulanmasına yol açmıştır.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

Son dönemde çocuğun YouTube’da yer almasına ilişkin çalışmalar literatürde yer almaya devam etmektedir. Bu doğrultuda “YouTube Çocuk Kanallarında Bulunan Video İçeriklerindeki Temaların Ortaya Koyulmasına Yönelik Bir Çalışma” adlı çalışmada çocuk kanallarında bulunan videoların içeriklerinde yoğun olarak yer alan temaları belirlemek amaçlanmış, çalışma sonucunda YouTube’da yer alan çocuklara yönelik videolarda Toplumsal Cinsiyet Roller, Emek Sömürüsü, Tüketim Özendirme, İletişim Yoluyla Olumsuz Duygulara Yönlendirme ve Sağlıksız Beslenmeye Yönlendirme temalarına ulaşılmıştır (Aydan Ünlükaya vd., 2021).

YouTube ile çocuk ilişkisini konu alan bir başka çalışma ise “Oyun mu İş mi? YouTube Kidfluencerları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz” adlı çalışmasıdır. Çalışmada çocuğun dijital emeği ve ebeveynlik bağlamında sharenting kavramı üzerinden, Kidfluencerların YouTube’daki üretim pratikleri analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda Dünyada ve Türkiye’de YouTube üzerinden çok kazanan iki Kidfluencer kanalı incelenmiş ve kanallarda benzer Sharenting uygulamalarının kullanıldığı, çocukların üretim sürecine dahil edildiği ve mahremiyet alanlarının ihlal edildiği görülmüştür (Karakoç ve Ünlü, 2021).

Literatürde yer alan örneklerde de görüleceği üzere çocuklar gerek sosyal medyada gerekse sosyal medyadan olumsuz etkilenebilmektedir. Bu alanda yapılacak çalışmalar ve alınacak önlemler çocukların sosyal medyada psiko-sosyal, bilişsel ve fiziksel gelişimlerini olumsuz etkileyebilecek içerikler ile karşılaşma tehlikesinin önüne geçilmesinde önem arz etmektedir.

2.1. Hikayedeki İstismar: “Hikayem Bitmedi” ve “Gerçek Hikayeler” Kanalları

Son yıllarda sosyal paylaşım platformlarında yer alan, çocukların psikososyal gelişimlerine olumsuz etki eden video çeşitlerine bir yenisini daha eklenmiştir. Çocukların ağzından kendi hikayelerini anlattıkları, cinsel istismar, müstehcenlik, korku, intihara özendirme, genel ahlaka aykırı, aile ve toplum yapısını bozan unsurlar barındıran, animasyon şeklinde yaratılmış bu videolar milyonlarca kere izlenir hale gelmiştir (<https://www.milliyet.com.tr/>). Videoların sahip olduğu içeriklerin çocuklara yönelik olmaması, hatta çocuğa yönelik cinsel istismar içeren ifadeler barındırması, videoların bir kısmının aynı zamanda çocuğa yönelik cinsel istismar suçu olan pedofili, ensest, erken yaşta evlilik, hamilelik gibi içeriklere sahip

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

olması dikkat çekmektedir. Videolarda kullanılan dil ve görseller ile izlerkitleyi oluşturan çocuklara belirli mesajlar verilerek cinsel istismar içeren davranışlar normal olarak aksettirilmektedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı Sosyal Medya Çalışma Grubu tarafından 2022 yılı kapsamında yapılan bir çalışma ile bahsi geçen videoların paylaşıldığı ‘Gerçek Hikayeler’, ‘Hikayem Bitmedi’, ‘İşte Benim Hikayem’ ve ‘Hayatın Penceresi’ adlı dört hesap hakkında savcılığa bulunmuş, ardından Aile Bakanlığı yaptığı basın açıklamasında, “Gündem olan YouTube kanalında yer alan içeriklerde aile ve toplum yapımızı bozan genel ahlak kurallarına aykırı ve çocuk cinsel istismarı içeren ifadelerin yer aldığı tespit edilmiştir. Bakanlık olarak erişimin engellenmesi için YouTube ve ilgili kurumlar ile iletişime geçilmiş ve savcılığa başvuruda bulunulmuştur” açıklaması yapılmıştır (<https://www.iletisim.gov.tr/>). TCK 103 ve 215’inci maddelere göre ‘çocuğun cinsel istismarı’, ‘suçu ve suçluyu övme suçu’ içerdiği videoların açıklama sonrası Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından zararlı içeriklerin engellendiği duyurulmuştur. Fakat BTK tarafından yapılan bu çalışma sonrası YouTube’a bakıldığında bahsi geçen kanallara abone olunabildiği, kanallar üzerinden video paylaşımı yapıldığı, videoların yüzbinlerce tıkladığı ve çocuklar tarafından bu videolara yorum yapıldığı görülmektedir.

İzlerkitesini çocukların oluşturduğu bu videoların izlenme sayılarının oldukça yüksek olması ise durumun ciddiyetini daha da arttırmaktadır. Televizyonun etkileri üzerine odaklanan “Ekme Kuramı” araştırmasında Gerbner (1998: 176), televizyonun etkisinin azar azar ve zamanla birikerek oluştuğunu, televizyon izleme süresinin artması ile televizyon programlarının gerçeği yansıttığına inanma oranının paralel bir artışa sahip olduğunu söylemektedir. Günümüzde ise televizyonun yerini sosyal paylaşım platformları almış durumdadır. Bu platformlarda yer alan videolar toplumsallaşma sürecinde etkili olurken, video izleyicileri yaratılan ve sunulan dünyadan etkilenmektedir. Videoların izlerkitesini çocukların oluşturduğu düşünüldüğünde etkinin daha da artması beklenmektedir. Çünkü geleneksel medya aile merkezli bir yapıya sahip olduğundan çocuklar aileleri tarafından korunabiliyorken yeni medya bireysel bir yapıya sahip olduğu için denetlenmesi zordur (Timisi, 2011: 144).

3. Çocuğun Zararlı İçeriklerden Korunması Konusunda Sosyal Politikalar

İnternet ortamında çocuğun korunması ebeveynin ve devletin alacağı önlemler ile iki aşamalı olarak gerçekleşmesi gereken bir konudur. Ebeveynlerin çocuklarının güvenli internet kullanımı konusunda atacakları ilk adım internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda bilgi sahibi olmalarıdır. Ardından tıpkı gerçek hayatta olduğu gibi dijital dünyada da çocuklarına sınır koymaları gerekmektedir. Diğer yandan çocukların kullandıkları teknoloji aletlere antivirüs, filtre ve güvenlik duvarı programları yüklemek ve çocukları sanal ortamda takip etmek oldukça önemlidir (<https://internet.btk.gov.tr/>). Bu noktada hem çocuk hem de ebeveyn için medya okuryazarlığı eğitiminin gerekliliğinin altını çizmek gerekmektedir. James Potter (2001: 8) medya okuryazarlığının bireye kattığı en önemli şeyin kontrol sağlamayı öğretmesi olduğunu söylemektedir. Dijital okuryazarlık ve yeni medya okuryazarlığı ile gerçek dünya ile medya tarafından yaratılan dünya arasındaki farkı görebilmek ve medyada gelecek zararlı etkilerden korunmak mümkündür.

İnternette yer alan içeriklerin devlet tarafından denetlenmesi ise gerek teknik gerekse hukuki anlamda yapılacak çalışmalar ile mümkün olmaktadır. Teknik anlamda yapılacak çalışmalar geleneksel medyada yer alan denetimlere benzer olarak tanıtıcı ifadeler, akıllı işaret ya da çocuğun yaşına uygun içeriklere maruz kalması aksi takdirde ebeveyninden onay istenmesi gibi teknik çalışmalar ile mümkün olmaktadır. Devletin bu konuda yapacağı hukuki yaptırımlar ise caydırıcı olma niteliği taşımaktadır. İnternet teknolojilerinin gelişmesi sonrası Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) geleneksel medyada olduğu gibi internet yayıncılığında da denetleme yetkisi almıştır. RTÜK'ün Görsel İşitsel Yayıncılık İlkeleri'nde "yayımlarımızda çocukların korunması ilkesini azami gözetmeyi, çocukların ve gençlerin fiziksel zihinsel ve ahlaki gelişimini olumsuz etkileyen yayınlar yapmamayı taahhüt ederiz" bilgisi yer almaktadır. "RTÜK'ten yayın lisansı veya yayın iletim yetkisi almış kuruluşlar internet yayınlarını 6112 sayılı Kanunun "Yayın hizmeti ilkeleri" başlıklı 8. maddesi başta olmak üzere, ilgili tüm yönetmelikler ve yayın etik ilkeleri gibi usul kurallarının belirlendiği hükümler çerçevesinde gerçekleştirmekle yükümlüdürler" (Kulular İbrahim ve Aluç, 2022: 349). Mevzuatta yer alan 6112 sayılı kanununun 8. Maddesine bakıldığında "yayın hizmetleri çocuklara karşı istismar içeremez" ve

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

“çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlakî gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanamaz” hükmü yer almaktadır (<https://www.mevzuat.gov.tr/>). 21. Madde ise teknik olarak ebeveyn kontrolü ile ilişkilendirilmiştir. “İnternet ortamından yayın lisansı verilen medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile yayın iletim yetkisi verilen internet yayın platform işletmecileri, çocukların fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde yayınlara ebeveyn kontrolünü sağlayıcı tedbirleri almakla yükümlüdür” (<https://www.mevzuat.gov.tr/>). Diğer yandan telekomünikasyon sektörünü düzenleyip denetleme yetkisi bulunan BTK da 2014 yılından bu yana Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi’de yapılan çalışmalar ile internet ortamında yer alan zararlı içerikleri kaldırma çalışmaları yapmaktadır (<https://www.btk.gov.tr/>).

Avrupa Konseyi Çocukların Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi ise çocuk istismarının önüne geçmek adına imzalanan uluslar arası boyuttaki sözleşmedir. Türkiye’de 1 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe giren bu sözleşmenin amacı daha çok çocuğun cinsel sömürüden korunması yönündedir. “Çocukların cinsel sömürüsünün ve istismarının hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin ve failer tarafından artan kullanımı ile ilgili olarak endişe verici oranlara ulaştığı ve çocukların cinsel sömürüsü ve istismarı engellemek ve bununla mücadele etmektir” (<http://www.sck.gov.tr/>). Konseyin 16 Nisan 2014 tarihinde aldığı karar ile “İnsan Hakları Kılavuzu”nda üye ülkelerin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde yer alan insan haklarını ve temel özgürlüklerini güvence altına almakla yükümlülüklerin internet kullanımını da kapsadığı belirtilmektedir. Kılavuzda çocukların internetin yararlarından faydalanmaları ve zararlarından korunmaları adına yükümlülükler verilmiştir (Özbay, 2021: 451).

4. Araştırmanın Metodolojisi

4.1. Araştırmanın Amacı ve Soruları

Araştırmanın temel amacı, çocuğun cinsel istismarı bağlamında seçilen çocuklara yönelik YouTube videolarını niteliği, niceliği ve içerik üretme pratikleri bakımından analiz etmektir. Bu doğrultuda çocuklara yönelik olarak hazırlanan ve

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

animasyon video paylaşımları yapan 2 farklı kanalda yer alan toplam 10 videonun çocuğun cinsel istismarı açısından incelenmesi ve verilen örnekler ile bu istismarın gözler önüne serilmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacı çerçevesinde “YouTube’da yer alan çocuklara yönelik hikaye anlatımlı animasyon videolarında çocuğun cinsel istismarının yer alış biçimi nasıldır?” sorusuna cevaplar bulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda yapılan alanyazın taraması sonucunda şu araştırma sorularına ulaşılmıştır:

- Örneklem kapsamındaki video kapaklarında çocuğa yönelik cinsel istismar odaklı görsel yer almakta mıdır?
- Örneklem kapsamındaki video isimlerinde çocuğa yönelik cinsel istismar odaklı ifade yer almakta mıdır?
- Örneklem kapsamındaki videolarda pedofili içeren görsel/söz/davranış bulunmakta mıdır? Bu unsurlar izleyiciye nasıl sunulmuştur?
- Örneklem kapsamındaki videolarda ensest içeren görsel/söz/davranış bulunmakta mıdır? Bu unsurlar izleyiciye nasıl sunulmuştur?
- Örneklem kapsamındaki videolarda erken yaşta evlilik içeren görsel/söz/davranış bulunmakta mıdır? Bu unsurlar izleyiciye nasıl sunulmuştur?
- Örneklem kapsamındaki videolarda erken yaşta hamilelik içeren görsel/söz/davranış bulunmakta mıdır? Bu unsurlar izleyiciye nasıl sunulmuştur?
- Videolarda yer alan çocuğa yönelik cinsel istismarda yetişkinin onayı var mıdır? Bu onay izleyiciye nasıl aktarılmıştır?
- Videolarda çocukların yaşına uygun olmayan yetişkin dünyasına ait görsel ya da söz kullanılmakta mıdır? Bu unsurlar izleyiciye nasıl sunulmuştur?

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Berelson (1952: 18) içerik analizini “iletişimin görünen içeriğinin nesnel, sistematik ve nicel yollardan betimlenmesi” olarak tanımlamaktadır. Krippendorff’a (1984: 13) göre ise içerik analizi, “araştırmacının incelemek istediği yazılı veya resimli bir belgeden beklenen mesajın nicelleştirilmesi işlemi”dir. Özetle, içerik analizi yazılı ya da görsel farketmeksizin bir içeriğin nicel, nitel ya da her iki şekilde betimlenme işlemidir. İçerik analizi birçok alanda kullanılan bir analiz yöntemi olmakla birlikte bu alanlar

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

İletişim/Reklam, Politika, Psikoloji/Psikiyatri, Sosyoloji, Edebiyat, Eğitim, Uluslar arası Farklılıklar olarak sıralanabilmektedir (Aslan ve Tavşancıl, 2001: 37).

Çalışmada hem nicel hem nitel içerik analizi kullanılmıştır. Böylelikle çalışmada konunun farklı açılardan karşılaştırılarak ele alınması ve sonucun güvenilir ve geçerli olması amaçlanmıştır. Yumlu'ya göre (1994: 77-86), nicel içerik analizi nesnel olup, metinde içeriğin ne sıklıkla yer aldığı araştırmakta ve belirlenen kategorilere göre sınıflama yapılmaktadır. Niteliksel analiz ise metne eleştirel yaklaşmakta, dilbilim ve kültürel antropoloji kuramlarına dayanmaktadır. İçerik analizi yöntemi belirli adımlar izlenerek gerçekleştirilmektedir. Bunlar, veri toplama, birleştirme, örneklem, kayıtlama yönergesi, çözümleme, çıkarsama yapma ve çalışmanın raporlaşması olarak başlıklandırılabilir (Aziz, 2008: 124).

4.3. Araştırmanın Kapsamı, Örneklemi ve Sınırlılıkları

Çalışmada, araştırma örnekleminin seçiminde daha önce BTK tarafından çocuğa yönelik cinsel istismar içeren ifadelerin yer alması nedeniyle tespit edilerek kapatılan aynı zamanda çalışmanın evrenini oluşturan “Gerçek Hikayeler”, “İşte Benim Hikayem”, “Hikayem Bitmedi” ve “Hayatın Penceresi” kanalları belirleyici olmuştur. Bahsi geçen kanalların kapatıldıktan sonra tekrar aktif hale gelerek çocuğun cinsel istismarı içeren video paylaşımını sürdürmesi örneklemin oluşmasında etkili olmuştur. Video paylaşımını sürdüren “Gerçek Hikayeler”, “Hikayem Bitmedi” kanalları çalışmanın örneklemini oluştururken Hayatın Penceresi kanalı artık aktif olmadığından, İşte Benim Hikayem kanalı ise istismar içeren videoların kaldırılmış olmasından ötürü araştırmaya dahil edilememiştir. Çalışma örneklemini, seçilen kanalların var olan videoları arasında yer alan, çocuğun cinsel istismarı içerikli videoları seçilerek oluşturulmuş ve çalışmada 2 kanala ait 5'er videodan oluşan toplam 10 video incelemeye dahil edilmiştir.

Örneklem seçiminde, çalışma sonucunun evrene genellenebilir olması gerekmektedir. Bu doğrultuda bir çalışmada örneklem yöntemi seçiminde araştırmanın amacı ve konusu doğrultusunda olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. İçerik analizinde örneklem olasılığa dayalı olmayan ve olasılıklı olmak üzere ikiye ayrılırken bu çalışmada olasılığa dayalı olmayan bir örneklem çeşidi olan Maksatlı (Amaçlı) Örneklem kullanılmıştır (Gökçe, 1995: 89-92). Amaçlı örnekleme, “örnekleme seçilen

kişilerin ya da objelerin, araştırmacının amaçlarına en uygun yanıtı verebilecek birey ve objeler arasından seçilmesidir” (Aziz, 2008: 55). Amaçlı örnekleme örnekleme araştırma evreninin tüm nitelikleri ile temsil edebildiği düşünülerek kullanılmaktadır (Aslan ve Tavşancıl, 2001: 56). Bu örnekleme çeşidinde çalışmanın amacına uyan örnekleme yazar tarafından seçilmekte ve uygulanmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı doğrultusunda araştırma sorularına doğru yanıtlar verebilecek kanal ve videoların seçilmesi amaçlanmış, araştırmada analiz edilen kanal ve videolar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışmada Analiz Edilen Kanal ve Videolar

Kanal ismi	Video ismi	İzlenme sayısı
Hikayem Bitmedi (191 bin)	Kız Kardeşim Bana Aşık Oldu	166 bin
	Annem Beni Zorla Yaşlı Bir Adamla Evlendirmek İstiyor	320 bin
	15 Yaşımda Hamile Kaldım ve Erkek Arkadaşım Şoke Oldu	3,6 milyon
	Babamın Arkadaşı Çıkma Teklifi Etti	31 bin
	Öğretmenimle Evlenmek Zorundayım	175 bin
Gerçek Hikayeler (398 bin)	Öğretmenim Özel İlişkimiz Yüzünden Bana A+ Veriyor	1,1 milyon
	Elinde Büyüdüğüm Adama Aşık Oldum	732 bin
	Kuzenime Aşığım	368 bin
	Annem Kapıyı Çalmadan Odaya Girdi ve Üvey Babamla Beni Gördü	507 bin
	En İyi Arkadaşım Okulda Hamile Kaldı	342 bin

Çalışmada, araştırma konusu çerçevesinde araştırmanın sistematik ilerleyişini sağlamak açısından çalışmanın araştırma sorularından yola çıkarak içerik analizinde kullanılacak kodlama tablosu oluşturulmuş ve kategorilerime yoluyla verilerin sistemli hale getirilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen veriler temalar doğrultusunda gruplandırılarak Microsoft Excel programında incelenmiştir. Çalışmanın kuramsal ardalanı ve araştırma soruları bağlamında yapılan tarama ile belirlenen tema, kategori ve kodlar Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. İçerik Analizinden Ortaya Çıkan Tema, Kategori ve Kodlar

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

Tema	Kategori	Kod
YouTube ve Çocuğun Cinsel İstismarı	Cinsel İstismar Odaklı Paylaşım	Video kapağında cinsel istismar içeren görsel Video başlığında cinsel istismar içeren söz Yetişkin dünyasına ait söz Yetişkinin istismar onayı
	Pedofili	Pedofiliye ilişkin görsel Pedofiliye ilişkin söz/davranış
	Ensest	Enseste ilişkin görsel Enseste ilişkin söz/davranış
	Erken Evlilik/Hamilelik	Erken evlilik içeren görsel Erken evlilik içeren söz/davranış Erken hamilelik içeren görsel Erken hamilelik içeren söz/davranış

5. Araştırma Bulguları

Araştırmada nicel ve nitel olmak üzere içerik analizinin iki farklı aşaması gerçekleştirilmiştir. Nicel bölümde araştırma kapsamında yer alan videolar çocuğun cinsel istismarı bağlamında belirlenen kodlar üzerinden incelenerek sayısal değerlere ulaşmak hedeflenmiştir. Nitel bölümde ise araştırmanın kategorileri olan “Cinsel İstismar Odaklı Paylaşım”, “Pedofili”, “Ensest”, “Erken Evlilik/Hamilelik” başlıkları üzerinden videolarda çocuğun cinsel istismarı odaklı unsurlar gösterilen örnekler ve bu örneklere üzerinden yapılan yorumlar ile açıklanmaya çalışılmıştır.

5. 1. Cinsel İstismar İçeren Videoların Nicel Analiz Bulguları

Bu bölümde, araştırma kapsamında yer alan video kapaklarında cinsel istismar içeren görsel, video başlığında cinsel istismar içeren söz, videolarda yetişkin dünyasına ait söz, yetişkinin istismarı onayladığını gösteren ibare, pedofili, ensest ya da erken evlilik/hamilelik odaklı görsel, söz ya da davranış üzerinden çalışma kapsamındaki kodların sayısal değerlerine ulaşmak amaçlanmıştır. “YouTube ve Çocuğun Cinsel İstismarı” temasına ait kodlar ve sayısal değerleri Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. Videolarda Çocuğun Cinsel İstismarı

Videolarda Çocuğun Cinsel İstismarı	Videolar										Top.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Kapak görsel	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	%40
Video ismi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	%100
Yetişkin söz	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	%90
Yetişkin onay	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	%40
Pedofili görsel	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	%60
Pedofili söz	-	+	-	+	+	+	-	+	+	-	%60
Ensest görsel	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	%30
Ensest söz	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	%30
Evlilik görsel	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	%40
Evlilik söz	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-	%40
Hamilelik görsel	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	%20
Hamilelik söz	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	%20

Araştırma kapsamında incelenen videoların kapak görsellerine bakıldığında bu görsellerin %40'ının, video isimlerinin ise %100'ünün cinsel istismar içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yetişkin dünyasına ait sözcük kullanımının incelenen videoların %90'ında gerçekleştiği, videolarda yetişkinlerin istismarı onaylama oranının ise %40 olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3'te yer alan, videolarda cinsel istismar çeşitlerinin yer alma oranlarına bakıldığında pedofili içeren görsel, söz ve davranışın %60 oranında, ensest içeren görsel, söz ve davranışın ise %30 oranında yer aldığı görülmektedir. Diğer yandan çalışmada, erken evlilik içeren görsel, söz ve davranışın %40, erken hamilelik içeren görsel, söz ve davranışın ise %20 olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

5. 1. Cinsel İstismar İçeren Videoların Nitel Analiz Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde araştırma kapsamında yer alan videoların çocuğun cinsel istismarı ile olan ilişkisi nitel analiz yöntemi ile incelenmiş, başlıklandırmada çalışmada yer alan kategoriler etkili olmuştur.

5. 1. 1. Videolarda Cinsel İstismar Odaklı Paylaşımların Nitel Analiz Bulguları

YouTube'da yer alan videoların kapak görselleri ve isimlerinin ilgi çekiciliği videoların tıklanma sayısı ile doğru orantılıdır. Araştırma kapsamında incelenen videoların kapak görsellerine bakıldığında izleyicide merak duygusu uyandıracak,

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

alışılmışın dışında ve izleyiciyi hikayeyi izlemeye sevk edecek görsellerin yer aldığı görülmektedir.

Şekil 1. Yaşlı Adamla Evlendiriyor

Şekil 2. Kız Kardeşim Bana Aşık Oldu

Video kapaklarında cinselliği çağrıştıran görseller dikkat çekerken, video isimleri görsel üzerine eklenerek etki artırılmaya çalışılmıştır. Video isimleri tamamen çocuğa yönelik cinsel istismar barındırmakta, “15 yaşında hamile kaldım”, “Öğretmenimle evleniyorum”, “Babamın arkadaşı çıkma teklifi etti” gibi video isimleri ile izleyicinin dikkatini çekmek amaçlanırken, sadece video ismi bile kendi başına çocuğun cinsel istismarını normalleştiren mesajlar içermektedir.

Videolarda yetişkin dünyasına ait söz kullanımına bakıldığında, videolarda yetişkin dünyasına ait olan “hamile kalmak”, “evlenmek” sözlerinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. “En İyi Arkadaşım Okulda Hamile Kaldı” adlı videoda ise erkekler hakkında konuşan kız çocuklarının “biriyle yatmaya hazır değildik” cümlesi, “15 Yaşında Hamile Kaldım ve Erkek Arkadaşım Şoke Oldu” adlı videoda, “hamilelik testi yapmak”, “kürtaj yaptırmak” ifadeleri kullanılmaktadır.

Videolarda yetişkin istismarı onayına bakıldığında ise videoların bir kısmında yetişkinlerin istismarı normal karşılması ve bu istismara karşı harekete geçmemesi dikkat çekmektedir. “En İyi Arkadaşım Okulda Hamile Kaldı” adlı videoda hamile kalan kız çocuğu ailesi tarafından desteklenmekte ve hayatına normal bir şekilde devam etmekte, “Annem Beni Zorla Yaşlı Bir Adamla Evlendirmek İstiyor” adlı videoda ise bir anne kızını istismara dahil ederek para karşılığında yaşlı bir adamla evlendirmek istemektedir.

5. 1. 2. Videolarda Pedofili Odaklı Paylaşımların Nitel Analiz Bulguları

Araştırma kapsamında incelenen videolarda pedofili odaklı paylaşımlara bakıldığında kız veya erkek çocuklarının kendinden yaşça büyük kişiler tarafından

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

taciz edildiği, randevuya davet edildiği ve gerektiğinde bu kişiler ile evlendirildiği örneklerine rastlanmıştır. Örneklere bakılacak olursa, “Elinde Büyüdüğüm Adama Aşık Oldum” adlı videoda kız çocuğu 5 yaşından itibaren babasının arkadaşını beğenmekte ve bu kişiden hediyeler almaktadır. Kız çocuğu birlikte yalnız zaman geçirdiği bu kişiye 15 yaşına geldiğinde sırlılaşım aşık olduğunu anlamaktadır. 18 yaşına geldiğinde ise artık evli olan bu kişi ile sevgili olur. Video izleyiciye sorulan “Ne düşünüyorsunuz? Sizce birgün sırrımızı saklamayı bırakıp mutlu olabilir miyiz?” sorusu ile son bulmaktadır.

Şekil 3. Elinde Büyüdüğüm Adama Aşık Oldum Video Görseli

5 yaşından itibaren kendinden yaşça büyük bir adama ilgi duyan ve video sonunda bu kişi ile birlikte olabilen bir kız çocuğunu konu alan bu video, pedofiliyi normalleştirmekte, videoda yer alan mesajlar ile çocuklardan oluşan izler kitleye kendinden yaşça büyük ve evli biri ile birlikte olmanın ve bu kişiler ile olan birlikteliğin sır olarak saklanması normal olduğu iletilmektedir.

Şekil 4. Öğretmenim Özel İlişkimiz Yüzünden Bana A+ Veriyor Video Görseli

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

“Öğretmenim Özel İlişkimiz Yüzünden Bana A+ Veriyor” adlı videoda ise 16 yaşındaki kız çocuğu, öğretmenin bakışlarının farkına vardığını ve sürekli öğretmenin gözlerini üstünde yakaladığını söylemektedir. Öğretmenin ders sonrasında onu görmek istemesi, gitmek istediğinde biraz daha kalmasını istemesi ve saçlarına dokunması sonrası bu durumdan rahatsız olan kız çocuğu, durumu arkadaşına anlattığında, arkadaşından “belki sana aşık olmuştur” cevabını alır. Öğretmenin tacizine maruz kalan kız çocuğu sonunda durumun bir yanlış anlaşılma olduğu anlar. Video, çocuklara bir öğretmenin öğrencisine ilgi duyabileceğini ve aşık olabileceğini normalleştirmekte, yaşanan tacizi olağanlaştırmaktadır.

Şekil 5. Yaşlı Bir Adamla Evlendiriyor Video Görseli

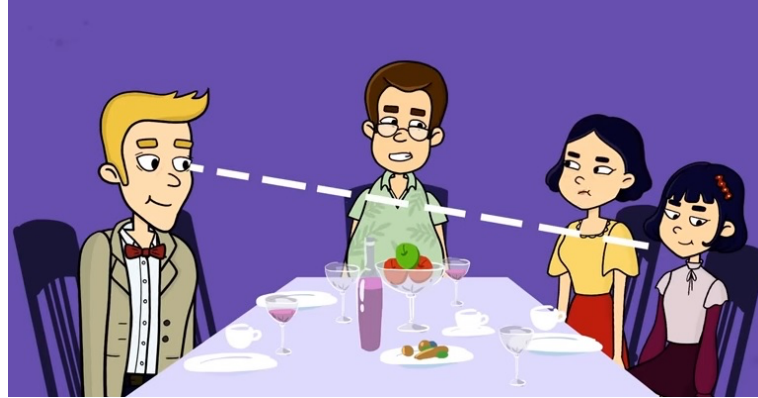

“Annem Beni Zorla Yaşlı Bir Adamla Evlendirmek İstiyor” isimli videoda ise henüz öğrenci olan kız çocuğu, babasının vefatından sonra ekonomik sıkıntılar yaşayan annesi tarafından geçimlerini sağlayabilmeleri için yaşlı bir adamla evlendirilmek istenmektedir. Çocuk gelin olmanın, yaşlı bir adamla küçük bir kızın

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

yanyana gelmesinin, diğer bir anlamda pedofilinin normalleştirildiği video, hem pedofili hem de erken yaşta evlilik çocuk istismar çeşitlerine örnek gösterilebilmektedir.

Şekil 6. Babamın Arkadaşı Çıkma Teklif Etti Video Görseli

“Babamın Arkadaşı Çıkma Teklif Etti” adlı videoda ise bir kız çocuğunun hayallerinden bahsedilmektedir. Kız çocuğu, küçüklüğünden beri kendinden hep büyük adamlar ile evlenmeyi hayal etmekte, hayalindeki adamı “benden çok daha büyük, takım elbiseli, gömlek giymiş ellerinde evrak çantası olan adamlar” olarak tasvir etmekte ve hayalini “yaşıtlarıma bakmıyordum bile” cümlesiyle sonlandırmaktadır. Babasının eski bir mühendis arkadaşı evlerine yemeğe geldiğinde ise bu kişiyi “hayallerimin adamı” olarak nitelendirmekte ve “ona bayıldım” cümlesini kurmaktadır. Hikayenin sonunda ise kız çocuğu, babasının arkadaşı tarafından yemeğe davet edilmektedir. Kız çocuklarının babasının arkadaşı olan, babası yaşında bir adam ile randevuya çıkmasının normalleştirildiği bu video, kız çocuklarına kendinden yaşça büyük bir adamla birlikte, ailesinden gizli buluşmanın olağan olduğunu göstermektedir. Bu videoyu izleyen kız çocukları onları istismar etmek isteyen pedofillerin davranışlarını da normal görebilir ve istismara karşı koyma konusunda kafası karışabilmektedir.

Şekil 7. Öğretmenimle Evlenmek Zorundayım Video Görseli

İncelenen videolarda pedofilinin yalnızca kız çocuklarına değil erkek çocuklarına da yönelik olduğunu gösteren bir başka pedofili videosu ise “Öğretmenimle Evlenmek Zorundayım” adlı videodur.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

Videoda lise öğrencisi bir oğlan çocuğu yaramaz olduğu ve akıllanması gerektiği gerekçesiyle babası tarafından İngilizce öğretmeni ile evlendirilmektedir. Bir aile hayatı kuramayan ve sorumluluklarını yerine getiremeyen çocuk, öğretmeni ile ayrılır fakat evlenmek onu akıllandırmıştır. Video hem pedofiliyi normalleştirmekte hem de bir öğrenci ile öğretmeni arasında yaşanacak ilişkiyi yaşanabilir kılmaktadır.

5. 1. 3. Videolarda Ensest Odaklı Paylaşımların Nitel Analiz Bulguları

Araştırma kapsamında incelenen videolarda ensest odaklı paylaşımlara bakıldığında “Kız Kardeşim Bana Aşık Oldu” adlı videoda bir kız çocuğu, kız kardeşi kendini beğenmediği için erkek rolüne girmekte ve kız kardeşini kendine aşık etmektedir. Böylelikle bir ilişki yaşamaya başlarlar. Videoda aile fertlerinin aralarında bir ilişki olması yani ensestin normal gösterilmektedir.

Şekil 8. Kız Kardeşim Bana Aşık Oldu Video Görseli

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

“Annem Kapıyı Çalmadan Odaya Girdi ve Üvey Babamla Beni Gördü” adlı videoda ise bir yanlış anlaşılma ile üvey babası ile aynı yatakta görülen kız çocuğunun hikayesi kendi ağzından anlatılmaktadır.

Şekil 9. Annem Kapıyı Çalmadan Odaya Girdi ve Üvey Babamla Beni Gördü

5. 1. 3. Videolarda Erken Evlilik Odaklı Paylaşımların Nitel Analiz Bulguları

“Annem Beni Zorla Yaşlı Bir Adamla Evlendirmek İstiyor” adlı video pedofiliyi normal gösteren içerikler barındırırken diğer yandan videoda yer alan karakterin 15 yaşında olması, erken yaşta evlilik sorununu da gündeme getirmektedir. Videonun izlerkitesini çocukların oluşturduğu düşünüldüğünde, çocukların video izledikten sonra erken yaşta evliliği normal görmesi ve kendinden yaşça büyük bir kişi tarafından istismara uğradığında bunu olağan karşılaması olasıdır.

Şekil 10. Yaşlı Bir Adamla Evlendirmek İstiyor Video Görseli 2

“Öğretmenim Özel İlişkimiz Yüzünden Bana A+ Veriyor” adlı video ise hem kendinden yaşça büyük bir kişi ile hem de çocuğun öğretmeni ile yapacağı evliliği normalleştirmektedir. Videoda sınıf arkadaşı, kız çocuğuna öğretmeni ile yapacağı

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

evliliği kast ederek “Birgün Bayan Mcaway olabilirsin” demekte ve yapacağı evliliği meşru kılmaktadır.

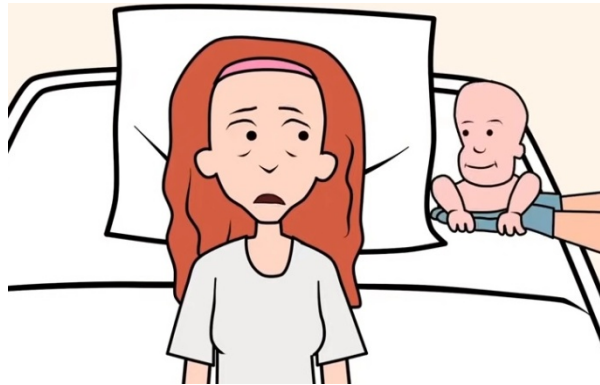
Şekil 11. Öğretmenim Özel İlişkimiz Yüzünden Bana A+ Veriyor Video Görseli 2

5. 1. 4. Videolarda Erken Hamilelik Odaklı Paylaşımların Nitel Analiz Bulguları

“15 Yaşında Hamile Kaldım ve Erkek Arkadaşım Şoke Oldu” adlı video 15 yaşında lise eğitimine devam ederken erkek arkadaşından hamile kalan bir kız çocuğunun hikayesini anlatmaktadır. Erken yaşta cinsel ilişki yaşamanın normalleştirildiği bu videoda kız çocuğu bebeğini doğurur ve eğitim hayatına son verir. Annesi ise bu durumu normal karşılar ve videoda hamileliğin sevimli yönleri çocuklara aktarılır.

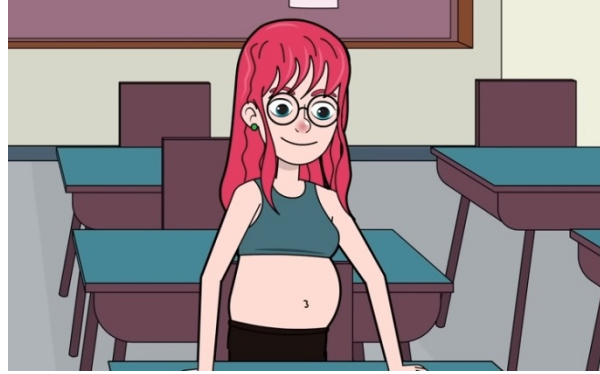
Şekil 12. 15 Yaşında Hamile Kaldım Ve Erkek Arkadaşım Şoke Oldu Video Görseli

“En İyi Arkadaşım Okulda Hamile Kaldı” adlı videoda 16 yaşındaki arkadaşının hamile kaldığını anlatan bir kız çocuğunun hikayesi yer almaktadır. Henüz lise öğrencisi olan kız çocuğu, veteriner olmayı çok istemektedir ama erkek arkadaşından hamile kalmış, veterinerliği bırakıp tam zamanlı anne olacağını

söylemektedir. Bu durumun kız çocuğunun annesi tarafından normal karşılanması dikkat çekerken kız çocuğu lise eğitimini hamile olarak devam ettirmektedir.

Şekil 13. En İyi Arkadaşım Okulda Hamile Kaldı Video Görseli

Sonuç

Günümüzde çocukların sosyal paylaşım platformlarında geçirdikleri zamanın artması, bu platformlarda çocuklara yönelik içeriklerin çeşitlenmesine ve artmasına yol açmıştır. Kullanım yaşının gittikçe düştüğü bu platformlarda çocukların denetimsiz olarak paylaşılan bu içeriklerden korunması ise gerekli hale gelmiştir.

Araştırma sonucunda, incelenen videolarda video kapak görsellerinin %40'ı, video isimlerinin ise %100'ünün çocuğa yönelik cinsel istismar içeren görsel/söz barındırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Video kapak ve isimlerinin ilgi çekici olması ile kanal tarafından ticari amaç güdülerek, videonun izlenme oranının artırılması amaçlanmış, izleyicinin yaş ortalaması ve bilişsel durumu dikkate alınmamıştır. Video kapaklarında evlenen, tacize uğrayan ya da hamile kalan kız çocuklarının ise mutsuz yüz ifadeleri dikkat çekerken yanlarındaki yüzlerindeki gülümsemeden kişilerin hallerinden memnun olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen videoların %60'ının pedofili, %40'ının erken evlilik, %20'sinin ise erken hamilelik barındırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Videolarda çocukların kendilerinden yaşça büyük kişiler tarafından istismara uğraması ve çocuk yaşta hamileliği sıradan bir durum gibi gösterilmekte, yetişkinler tarafından ise yaşanan istismar onaylanmaktadır. Diğer yandan videolarda hamile kalarak eğitim

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

hayatını bitiren ve hayal ettikleri mesleği elde etmekten vazgeçen kız çocukları dikkat çekerken videoların toplumsal cinsiyet kalıpları dahilinde hazırlandığı görülmektedir.

Video analiz sonuçlarına bakıldığında, videoların %30'unun ensest ilişkiyi normalleştirildiği görülmektedir. Bir çocuğun kız kardeşine aşık olabilmesi ya da üvey babası ile yatakta yakalanmasının olağanlaştırıldığı videolarda düzen, ahlak ve değerler açısından aykırı olan davranışlar olağan bir durum gibi gösterilerek çocukların duyarsızlaştırılması sağlanmaktadır.

Videolarda yetişkin dünyasına ait sözlerin kullanılması ve yetişkinler tarafından yaşanan istismarın onaylanması dikkat çekmektedir. Yetişkinlerin istismarı meşrulaştırması, çocukların bir istismar durumu ile karşılaştıklarında bu durumu normal karşılayarak, kendilerini koruma konusunda kararsız kalmaları sonucunu doğuracaktır.

Ticari amaçlarla açılan kanalların sundukları içerikler çocukların psikososyal gelişimini düşünmeksizin yalnızca videonun tıklanma oranını, bu doğrultuda videodan elde edilecek geliri düşünerek hazırlanmaktadır. Bu içeriklere henüz fiziksel ve bilişsel gelişimlerini tamamlamamış çocukların kolay ulaşır olması onların medya içeriklerinden gelebilecek olumsuz etkilere açık olmaları sonucunu doğurmaktadır. Gerbner'in (1998: 176), ekme kuramında bahsettiği televizyonun etkisinin azar azar ve zamanla birikerek oluştuğu ayrıca televizyon izleme süresinin artması ile televizyon programlarının gerçeği yansıttığına inanma oranının paralel bir artışa sahip olduğu düşüncesi sosyal paylaşım platformları için de geçerlidir. Bu platformlarda yer alan videolar toplumsallaşma sürecinde etkili olurken, video izleyicileri yaratılan ve sunulan dünyadan etkilenmektedir. Bu noktada Timisi'nin (2011: 142) de dile getirdiği gibi, yeni medyanın ticarileşmesi sonrası çocukları medyadan korumak ve bu konuda politika üretmek bir küresel zorunluluk halini gelmiştir.

Son yıllarda bazı sosyal paylaşım platformları çocuğun internette korunmasına yönelik denetimler sağlamaya başlasa da bu denetimlerin yeteri düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Örneğin; YouTube her ne kadar 90 gün içinde 3. kez kural ihlali yapan hesabı videolarıyla birlikte kapatsa da bugün halen çocuğun cinsel istismarı içeriklerine sahip olan "Hikayem Bitmedi" ve "Gerçek Hikayeler" kanalları yayınlarına devam etmektedir. Bu kanallar geçmişte BTK tarafından kapatılmış ve

videoları yayından kaldırılmış olsa da bugün halen bu videolar çocuğun cinsel istismarı içerikli video yayınlarına devam etmektedir.

Bugün yüzbinlerce çocuğun cinsel istismara uğradığı günümüz dünyasında çocukları korumaya yönelik çalışmaların yapılması gerekirken, çocuğun cinsel istismarının normalleştirildiği videoların yüzbinlerce çocuk tarafından izlenmesi üzerine düşünülmesi gereken bir konudur. Çocuk yaştaki kişilerin cinsel istismar içerikleri ile karşılaşmaları onların ruhsal ve fiziksel gelişimlerini etkileyecek diğer yandan denetimsiz içeriklerin sosyal paylaşım platformlarında yer alması toplumsal, hukuki, psikolojik, kültürel, ekonomik alanda birçok sonuca yol açacaktır. Bu noktada çocukları sosyal medyada cinsel istismar içeren içeriklerden korumak konusunda yapılabileceklere odaklanmak oldukça önemlidir. Bunlar:

- Çocuğa mahremiyet ve cinsel istismar ile ilgili bilgi verilmeli ve bir istismar ile karşılaştığında ne yapması gerektiği anlatılmalıdır.
- Çocuğa sosyal paylaşım platformları konusunda bilgi verilmeli, gelişimi açısından hangi platformları ne süre ile tercih etmesi gerektiği anlatılmalıdır.
- Çocuğun ziyaret ettiği platformların ebeveyn tarafından kontrolü sağlanmalıdır.
- Hem çocuğun hem de ebeveynin medya okuryazarlığı eğitimi alması sağlanmalıdır.
- Platformda yer alan içeriklerin yayıncıları denetlenmeli çocuk haklarını ve etik değerleri önemseyerek yayın yapmaları sağlanmalıdır.
- Çocuk haklarını ve etik değerleri önemsemeyen yayıncıların paylaşımları kaldırılmalı ve bir daha yayınlanması engellenmelidir.
- Cinsel istismar ile karşılaşan çocuklar ile ilgilenen uzmanlar doğru eğitilmiş kişiler olmalıdır.
- İstismarcılar hukuki olarak doğru şekilde cezalandırılmalıdır.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

- Son olarak, ebeveynler cinsel istismar içeren içerik ya da cinsel istismar durumu ile karşılaştığında İnternet Bilgi İhbar Merkezi'ne <https://www.ihbarweb.org.tr/> ihbarda bulunmalıdır.

KAYNAKÇA

ADALET BAKANLIĞI; (2022), "Adalet Sicil İstatistikleri", https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/29032023141410adalet_ist-2022cal%C4%B1sma100kapakl%C4%B1.pdf, Erişim Tarihi: 25.06.2023.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI; (2020), "23 Nisan Çocuk Bülteni", <https://www.aile.gov.tr/chgm/sayfalar/23-nisan-cocuk-bulteni/>, Erişim Tarihi: 25.10.2023.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI; (2022), "Çocuklara Yönelik Sosyal Medya İçerikleri Bakanlığın Takibinde", <https://www.aile.gov.tr/haberler/cocuklara-yonelik-sosyal-medya-icerikleri-bakanligin-takibinde/>, Erişim Tarihi: 25.10.2023.

ARAZ, Yahya (2023). 16. Yüzyıldan 19. Yüzyıl Başlarına: Osmanlı Toplumunda Çocuk Olmak, İstanbul: Kitap Yayınevi.

ARİES, Philippe (1962). Centuries of Childhood A Social History of Family Life, (Çev. Robert Baldick), New York: Alfred A. Knopf.

ASLAN, A. Esra; TAVŞANCIL, Ezel (2001). İçerik Analiz ve Uygulama Örnekleri, İstanbul: Epsilon.

AZİZ, Aysel (2008). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri, Ankara: Nobel Basımevi.

BERELSON, Bernard (1952). Content Analysis in Communication Analysis Research, New York: Hafner.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU; (2019), "İnternet Kullanımında Çocuk ve Aile İlişkisi", <https://internet.btk.gov.tr/internet-kullaniminda-cocuk-ve-aile-iliskisi>, Erişim Tarihi: 23.10.2023.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU; (2023), "Bakan Uraloğlu 253 Bine Yakın Zararlı İnternet Adresine 108 Milyon Erişim Engellendi", <https://www.btk.gov.tr/haberler/bakan-uraloglu-253-bine-yakin-zararli-internet-adresine-108-milyon-erisim-engellendi>, Erişim Tarihi: 08.10.2023.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

BUMİN, Kürşat (1983). Batı'da Devlet ve Çocuk, İstanbul: Alan Yayınları.

CNNTÜRK; (2019), "15 Yaşındaki Çocuğa Sosyal Medyadan Tacize Tutuklama", <https://www.cnnturk.com/turkiye/15-yasindaki-cocuga-sosyal-medyadan-tacize-tutuklama>, Erişim Tarihi: 15.07.2021.

CUMHURİYET; (2022), "Sosyal medya üzerinden çocuklara cinsel istismarda bulunan zanlı tutuklandı", <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/sosyal-medya-uzerinden-cocuklara-cinsel-istismarda-bulunan-zanli-tutuklandi-1972639> Erişim Tarihi: 15.07.2021.

WORLD HEALTH ORGANİZATION; (t,y), "Çocuklara Kötü Muamelenin Önlenmesi: Bu Konuda Harekete Geçilmesine ve Kanıt Toplanmasına Yönelik bir Kılavuz", https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_tur.pdf?sequence=21&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 25.05.2023.

ELKİND, David (1999). Çocuk ve Toplum Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler, (Çev. Demet Öngen), Ankara: Ankara Üniversitesi ÇOKAUM Yayınları.

ENGEL, Beverly (1991). Partners in Recovery: How Mates, Lovers, and Other Survivors Can Learn to Support and Cope with Adult Survivors of Childhood Sexual Abuse. Los Angeles: Lowell House.

ERDOĞAN, Ayten (2010). "Pedofili: Klinik Özellikleri, Nedenleri ve Tedavisi", Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2(2), s.132-160.

GERBNER, George (1998). "Cultivion Analysis: An Overview", Mass Communication And Society, Volume: 1, Issue: 3-4, p.175-194.

GOOGLE TRANSPARENCY REPORT; (2022), YouTube Community Guidelines Enforcement, https://transparencyreport.google.com/youtube-policy/removals?hl=en&total_channels_removed=period:Y2019Q4&lu=videos_by_country&content_by_flag=period:Y2020Q1;exclude_automated:all&channels_by_reason=period:Y2020Q2&total_removed_videos=period:Y2020Q3;exclude_automated:all&videos_by_country=period:Y2020Q3;region, Erişim Tarihi: 25.10.2023.

GÖKÇE, Orhan (1995). İçerik Çözümlemesi Sosyal Bilimlerde Bir Araştırma Yöntemi, Konya: Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

İLETİŞİM BAŞKANLIĞI; (2022), "İnternette Çocuklar İçin Zararlı 1555 İçeriğe Müdahale Edildi", https://www.iletisim.gov.tr/turkce/yerel_basin/detay/internette-cocuklar-icin-zararli-1555-icerige-mudahale-edildi, Erişim Tarihi: 02.11.2021.

- TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.
- JARVIS, J. Tracey; COPELAND, Jan ve WALTON, Layton (1998). "Exploring The Nature Of The Relationship Between Child Sexual Abuse And Substance Use Among Women", Addiction, 93(6), p.865-875.
- JOHNSON, Charles Felzen (2004). "Child Sexual Abuse", The Lancet. 364(9432), p.462-470.
- KARAKOÇ, Elif; ÜNLÜ Türkay Türkan (2021). Oyun mu İş mi? YouTube Kidfluencerları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz, TRT Akademi, 6(12), s.468-493.
- KRIPPENDORFF, Klaus (1984). Content Analysis (An Introduction to its Methodology), The Sage Comtext Series, Beverly Hills: Sage publication.
- KULULAR İBRAHİM, Merve Ayşegül; ALUÇ Rümeyza (2022). "6112 Sayılı Kanun Kapsamında İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumunda Çocukların Korunması", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (51), s. 359-364.
- MİLLİYET; (2023), "Çocuklar İçin 'Dijital Kalkan'", <https://www.milliyet.com.tr/gundem/cocuklar-icin-dijital-kalkan-6885354>, Erişim Tarihi: 23.05.2023).
- ÖZBAY, Halil İbrahim (2021), "İnternet Ortamında Çocukların Korunması", Türk Dünyası Araştırmaları, 128(253), s.441-460.
- POLAT, Oğuz (2007). Tüm Boyutlarıyla Çocuk istismarı, Ankara: Pagem Kitabevi.
- POTTER, James (2001). Media Literacy, Sage Publications.
- SEKTÖRLER ARASI ÇOCUK KURULU; (2011), Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi, <http://www.sck.gov.tr/wp-content/uploads/2020/02/Avrupa-Konseyi-%C3%87ocuklar%C4%B1n-Cinsel-%C3%B6m%C3%BCr%C3%BC-ve-%C4%B0stismara-Kar%C5%9F%C4%B1-Korunmas%C4%B1-S%C3%B6zle%C5%9Fmesi.pdf>, Erişim Tarihi: 10.10.2023.
- TİMİSİ, Nilüfer (2011). Medyada Çocukları Koruyucu Önlemler, Çocuk Hakları ve Medya içinde, Haz. M. R. Şirin, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, s. 141-160.
- TOPÇU, Sedat (2009). Cinsel İstismar, Ankara: Phoenix Yayınevi.
- TÜİK; (2019), "Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri 2015-2019", <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Güvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2015-2019-33632>, Erişim Tarihi: 25.05.2023.
- TÜİK; (2022), "Türkiye Aile Yapısı Araştırması 2021", <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Türkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813>, Erişim Tarihi: 23.07.2023.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

TÜİK; 2022, “Doğum İstatistikleri, 2021”, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2021-45547>, Erişim Tarihi: 25.05.2023.

TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ; (t,y), “Çocuk İstismarı ve İhlali” <https://www.ttb.org.tr/eweb/adli/7.html#:~:text=WHO'nun%201985'de%20yapm%C4%B1%C5%9F,%C3%A7ocuk%20istismar%C4%B1%E2%80%9D%20olarak%20kabal%20Oedilir>, Erişim Tarihi: 23.05.2023.

UNICEF; (1989), “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme”, <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-%C3%B6zle%C5%9Fme>, Erişim Tarihi: 23.07.2021.

UNICEF; (2010), “Annual Report”, <https://www.unicef.org/media/92911/file/UNICEF-annual-report-2010.pdf>, Erişim Tarihi: 23.07.2021.

UNICEF; (2010), “Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması”, <https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/t%C3%BCrkiyede-%C3%A7ocuk-istismari-ve-aile-i%C3%A7i-%C5%9Fiddet-ara%C5%9Ftirmasi-%C3%B6zet-raporu-2010>, Erişim Tarihi: 24.05.2023.

ÜNLÜKAYA, Aydan; SAVAŞ, Sezgin, SUCU, İpek. (2021). “Youtube Çocuk Kanallarında Bulunan Video İçeriklerindeki Temaların Ortaya Koyulmasına Yönelik Bir Çalışma”, Journal of Business in The Digital Age, 4(1), p.33-49.

WE ARE SOCIAL; (2021), “Dijital 2021: The Latest Insights into the State of the Dijital”, <https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-the-latest-insights-into-the-state-of-digital/>, Erişim Tarihi: 24.05.2021.

WORLD HEALTH ORGANİZATION; (1999), “Report of the Consultation Child Abuse Prevention”, <https://apps.who.int/iris/handle/10665/65900>, Erişim Tarihi: 23.07.2021.

WORLD HEALTH ORGANİZATION; (2020), “Violence Against Children”, <https://www.who.int/health-topics/violence-against-children>, Erişim Tarihi: 23.05.2023.

WORLD HEALTH ORGANİZATION; 2022, “IWF Annual Report” <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>, Erişim Tarihi: 23.05.2023.

NATHANSON, Amy I; SHARP, Molly L; ALADÉ, Fashina, RASMUSSEN, Eric; E; CHRİSTY, Katheryn (2013). “The Relation Between Television Exposure And Theory Of Mind Among Preschoolers”, Journal of Communication, 63(6), p.1088–1108.

YUMLU, Konca (1994). Kitle İletişim Kuram ve Araştırmaları. İzmir: Nam Basım.

TOSUN, Ece (2024). Çocuklara Yönelik Youtube Videolarının Çocuğun Cinsel İstismarı Açısından Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (2), 733-763.

Çalışma Tek Yazarlıdır.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.